

21.12.2022

Dnro:t

20367/03.04.04.04.16/2021

20368/03.04.04.04.16/2021

20376/03.04.04.04.16/2021

Asia

Maakuntakaavan hyväksymistä koskevat valitukset

Valittajat

1. Olavi Uusitalo
2. Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry ja Hollolan ympäristöyhdistys ry
3. Paula Mäki-Opas ja Raimo Mäki-Opas

Päätös, josta valitetaan

Päijät-Hämeen liiton maakuntavaltuuston päätös 28.1.2021 § 7

Maakuntavaltuusto on hyväksynyt Päijät-Hämeen jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan.

Maakuntahallitus päätti päätöksellään 10.5.2021 § 76 määrätä maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n mukaisesti Päijät-Hämeen jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Käsittely hallinto-oikeudessa

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. Olavi Uusitalon valitus

Päijät-Hämeen liiton maakuntavaltuuston päätös on kumottava.

Kierrätyspuistokohteelle, Hollolan kehätie, on tehty maankäyttö- ja rakennuslain vastainen varaus Hollolan strategiseen yleiskaavaan 2017 Päijät-Hämeen liiton ohjeistuksesta. Päijät-Hämeen liitto ei neljässä Hollolan yleiskaavan lausunnoissaan mainitse kiertotaloutta, kierrätyspuistoa, kierrätystä, jätteenkäsittelyä eikä Aikkalan Ilk2-aluetta. Näitä ei mainita myöskään yleiskaavan ehdotusvaiheen merkittävässä muutoksissa eikä Hollolan yleiskaavan käsittelyä koskevassa juoksevassa päätöspöytäkirjassa. Hollolan kunnanvaltuusto hyväksyi huhtikuussa 2017 tietämättään yleiskaavaan kaatopaikkavarauksen 287 hehtaarin suuruiselle kehätiekohteelle.

Vaihemaakuntakaavaprosessiin kuuluva kierrätyspuiston sijaintipaikkaselvityksen vuorovaikutus toteutettiin vastoin maankäyttö- ja rakennuslakia. Vaihemaakuntakaava on käynnistynyt jo vuonna 2015 sijaintipaikkaselvityksen laadinnalla, eikä vuonna 2018, jolloin vaihemaakuntakaava tuli vireille. Maakuntakaavan 2014 ja Hollolan strategisen yleiskaavan 2017 hyväksymisprosessien aikaan kevästä 2015 syksyyn 2017 saakka Lahdella, Päijät-Hämeen liitolla ja Hollolalla oli meneillään salainen Aikkalan-kierrätyspuiston vaihemaakuntakaavatyö. Kiertotalous on tullut esille vasta sijaintipaikkaselvityksen valmistumisen yhteydessä. Sijaintipaikkaselvityksen vetäjänä maakuntaliiton silloinen erityisasiantuntija koordinoi lehdistöä tarkoitushakuisesti, perusteellisesti ja liiton kannalta tehokkaasti. Ensimmäisestä asukastilaisuudesta ja asukaskyselystä ei ilmoitettu Hollolan Sanomissa. Kierrätyspuiston oikea merkitys on kaatopaikka, eikä sitä annettu hollolalaisten tietoon ennen karttakyselyä. Näiden seikkojen vuoksi Hollolan kehätien sijaintivaihtoehto tuli sijaintipaikkaselvityksessä parhaaksi vaihtoehdoksi. Nastolan kierrätyspuiston sama asukasvastustus esti kierrätyspuiston käsittelyn maakuntakaavassa 2014. Salailun ja tiedottamispuutteiden takia maakuntakaavaehdotuksiin ei tullut vuosina 2015 ja 2016 Aikkalan llk2-alueesta muistutuksia toisin kuin muiden kuntien llk-alueista. Hämeen ELY-keskus YVA:n yhteysviranomaisena ei ole millään tavalla arvioinut sijaintipaikkaselvityksen oikeellisuutta ja lainmukaisuutta.

Uusitalon palautteita ei ole otettu huomioon vaihemaakuntakaava- ja ympäristövaikutusten arviointiprosesseissa (YVA). Hollolan kunta on vastineessaan Uusitalon mielipidekirjoitukseen sekä eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaan antamassaan kanteluvastineessa mustamaalannut Uusitaloa. Myös Päijät-Hämeen liitto on mustamaalannut Uusitaloa. Uusitalon jättämässä muistutuksessa on esitetty, että YVA:ssa ja kaavassa jätemäärät olisi pitänyt esittää tonnin lisäksi kuutioina. Uusitalon muistutuksissa on esitetty Hollolan yleiskaavan 2017 mukaisen kierrätyspuistovarauksen ottamista YVA-ohjelmaan ja vaihemaakuntakaavaan ja että kaava-aineistossa ja YVA:ssa olisi pitänyt esittää kartalla kehätie-kohteen sijainti suhteessa Hollolan yleiskaavaan 2017. Liitto on vastineessaan 8.4.2019 todennut, ettei vastaa Uusitalon 25.2.2019 antamassaan muistutuksessa esitettyyn palautteeseen, joka on jo esitetty eduskunnan oikeusasiamiehen käsittelyssä olevassa kantelussa, vaikka kantelussa ei käsitelty vaihemaakuntakaavaa. Lahden seudun kierrätyspuistohankkeessa ei ole noudatettu hyvän hallinnon oikeusperiaatteita, joita edellytetään julkisen hallinnon viranomaisilta ja luottamushenkilöiltä sekä kuntien omistamilta yhtiöiltä. Hankkeesta tiedottaminen on jo kauan aikaa syrjinyt hollolalaisia eikä se ole ollut avointa. Vaihemaakuntakaavaselostuksessa ei ole kerrottu hankkeen asukasvastuksesta. Hollolan kierrätyspuiston sijaintipaikkaa vastustavaan adressiin kertyi 15.1.2018 mennessä 1 750 allekirjoitusta.

Lainvoimaisen maakuntakaavan Aikkalan llk2-merkintää ei mainita vaihemaakuntakaavassa.

Valituksessa on lisäksi esitetty laajalti tyytymättömyyttä maakuntaliiton, Hollolan kunnan, ELY-keskuksen ja niiden viranhaltijoiden toimintaan lainvoimaisten kaavojen ja vaihemaakuntakaavan valmistelussa sekä YVA-menettelyssä.

2. Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry:n ja Hollolan ympäristöyhdistys ry:n valitus

Päijät-Hämeen liiton maakuntavaltuuston päätös on kumottava ja valittajille on korvattava oikeudenkäyntimaksu.

Kaavaa valmisteltaessa ei ole riittävästi selvitetty kierrätyspuiston vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen väestön osalta. Jätteenkäsittelyalueen vaikutukset Koivusillanjoen ja Melkkaanojan valuma-alueisiin ja niissä elävään taimeneen on selvitetty puutteellisesti. Jätteenkäsittelyalueen vesien hallintaa erityisesti rankkasateiden aikana ei ole selvitetty riittävästi. Kaavan luontoselvitykset ovat puutteellisia saukon osalta.

Jätteenkäsittelyalueen sijoittaminen valituksenalaisessa päätöksessä esitetyn mukaisesti on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja tarkoituksenmukaista alue- ja yhdyskuntarakennetta koskevan kaavan sisältövaatimuksen vastaista. Alueidenkäyttötavoitteiden mukaan hyvän elinympäristön edellytys on, että haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin. Kierrätyspuistosta aiheutuisi merkittäviä terveys- ynnä muita haittavaikutuksia johtuen pölystä, melusta, savusta, hajusta, liikenteen lisääntymisestä ja kiinteistöjen arvon alenemisesta, koska jätteenkäsittelyalueen etäisyys nykyisestä asutuksesta ei ole riittävä. Hollolan keskustassa 1–4 kilometrin etäisyydellä kierrätyspuistosta asuu yli 13 000 ihmistä. Kierrätyspuisto toimintoineen estää myös asuntotuotannon kehittämisen, sillä se sijaitsee 1,2 kilometrin etäisyydellä Hirvimäen vasta kaavoitetusta alueesta ja 0,8 kilometrin etäisyydellä Nostavaan suunnitelluista kerros- ja pientaloalueista.

Kartanon-Kumpulan omakotialueen ja Perhoslehdon ja Vanhatalonrinteen pientaloalueen sekä Hirvimäen alueen virkistysalueet sijaitsevat kehätien rakentamisen ja sen varteen kaavailtujen yritysalueiden ja rinnakkaisteiden rakentamisen jälkeen kehätien eteläpuolella ja virkistysalueiksi jätetyt alueet ovat pääosin jyrkkiä rinteitä, voimalinjojen alusia, puronvarsitiheikköjä ja avohakattuja metsiä. Virkistykseen soveltuvat alueet eivät ole vaihemaakuntakaavan toteuduttua riittäviä, sillä kehätien pohjoispuoli on varattu Hollolan strategisessa yleiskaavassa etupäässä yritystoimintaan ja asutukseen. Vaihemaakuntakaava vähentää jokamiehen oikeuteen perustuvien ulkoilumetsien käyttöä ja saavutettavuutta ja on maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 2 momentin 7 kohdan vastainen.

Kierrätyspuistojen toiminnot aiheuttavat onnettomuusriskejä. Esimerkiksi kesällä 2020 kierrätyskeskukseen liittyvissä toiminnoissa oli yhdeksän suurta tulipaloa eri puolilla Suomea. Myrkylliset savukaasut leviävät tuulen mukana

kauas aiheuttaen terveystriskejä. Terveysten kohdistuvien haittojen lisäksi kierrätyspuiston läheisyys aiheuttaa asumisviihtyvyyden vähenemistä. Hollolan kunnalle 15.1.2018 toimitetun adressin oli allekirjoittanut 1 750 henkilöä vastustaen kierrätyspuiston sijoittamista kehätien varteen. Jätteenkäsittelyalueen on tarkoitus toimia myös kaatopaikkana. Vaihemaakuntakaava ei ole kaatopaikka-asetuksen 4 §:n mukainen, koska kaatopaikka-alueiden etäisyys asutukseen ei ole riittävä. Lisäksi Melkkaanojan latvapuroja ja -ojia on jätteenkäsittelyalueella ja pääuoma sijaitsee sen välittämässä läheisyydessä. Kaatopaikaksi kaavoitetulta alueelta virtaa noroja rinnettä pitkin 100 metrin päässä olevaan Koivusillanjokeen. Melkkaanoja ja Koivusillanjoki lähiympäristöineen vaativat erityistä suojelua ja ne on luokiteltu "Etelä-Suomen savimaiden purot ja pikkujouet" - tyyppiä, joka on äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi (Luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin tulokset luontotyyppiryhmittäin 2018). Ne ovat luonnon monimuotoisuuden ja virkistykseen kannalta osa tärkeää metsäistä ydinaluetta.

Jätteenkäsittelyalue heikentää viereisten vesimuodostumien tilaa vesipuidedirektiivin vastaisesti. Unionin tuomioistuimien on linjannut, että jäsenvaltion on evättävä lupa vesipuidedirektiivin ympäristötavoitteita vaarantavalta hankkeelta. Jätteenkäsittelyalue on kokonaisuudessaan Koivusillanjoen ja Melkkaanojan valuma-alueita. Maaston mittava muokkaaminen jätteenkäsittelyalueeksi muuttaa kokonaisuutena paikallisia vesimuodostumia ja eliöiden elinympäristöjä. Pintavesiä kuormittavat kiintoaines, ravinteet, kemiallinen ja biologinen hapenkulutus, metallit, haihtuvat orgaaniset yhdisteet (VOC), sulfaatti ja fenoliset yhdisteet. Maaperän rikkoutuessa maannoksen ruskeassa rikastumiskerroksessa sijaitsevat raskasmetallit lähtevät sadevesien mukana liikkeelle. Hulevesien pH voi nousta esimerkiksi tuhkien ja betonin käsittelyn vuoksi neutralointia vaativalle tasolle. Kiintoaines aiheuttaa vesien samentumista ja hapenkulutuksen lisääntymistä, fosfori aiheuttaa vesistöjen rehevöitymistä ja kiintoaineksen päätyminen virtavesiin peittää kalojen kulualueita, muiden vesieliöiden elinalueita ja ravintokasveja. Vaihemaakuntakaavan mukaisen jätteenkäsittelyalueen myötä Porvoonjoen ainoan geneettisesti alkuperäisen taimenkannan elinmahdollisuudet heikentyisivät. Koivusillanjokeen tulee suurella todennäköisyydellä päätyä suunnitellun kierrätyspuiston koko toiminnan ajan hulevesiä, jotka valuvat kohti Autjokea ja Vähäjokea muuttaen niitäkin taimenelle sopimattomiksi. Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunnon mukaan taimenpopulaation säilyminen elinkelpoisena näyttää epätodennäköiseltä, mikäli jätteenkäsittelyalue perustetaan alueelle. Emokalat talvehtivat Koivusillanjoen alapuolisen Vähäjoen pienessä syvänteessä. Yksikin kiintoainepäästö voi tuhota taimenpopulaation. Kehätien pengertäminen Koivusillanjoen yli on jo aiheuttanut liettymistä ja uuden ylityksen rakentaminen jätteenkäsittelyalueen vuoksi tulisi edelleen lisäämään sitä. Taimenkannan hävittäminen olisi vastoin YK:n Rio de Janeiron vuoden 1992 biodiversiteettisopimusta. Vaarana on, että kaatopaikkavesiä päätyy räjäytetyn kallioperän kalliopohjaveden sekaan ja edelleen Koivusillanjokeen. Porvoonjoen ja siihen laskevan Vähäjoen ekologinen tila luokiteltiin vuonna 2019 tyydyttäväksi. Suunnittelumääräyksistä ilmenee, että Vähäjoen tärkeimpiin latvavesiin kuuluvan Koivusillanjoen tila heikkenee, vaikka

vesimuodostumien hyvän tilan tavoite on sitova (KHO t. 14.2.2018/608). Peruuttamattomia vaikutuksia biodiversiteetin heikkenemiseen jätteenkäsittelyalueen ympäristössä ei pystytä torjumaan.

Kaava on luonnonsuojelulain 49 §:n vastainen. Swecon luontokartoittajat eivät ole havainneet saukkoa johtuen kesäaikaisesta tutkimusajankohdasta. Saukon elinpiiriin voi kuulua 50 kilometriä vesireittejä ja saukot voivat liikkua yön aikana 3–10 kilometriä, joten saukon lisääntymis- ja levähdyspaikan rajaaminen luontoselvityksessä Melkkaanojan yhteen mutkaan ei ole luotettavaa. Jätteenkäsittelyalue on Melkkaanojan ja Koivusillanojan valuma-alueella ja siltä johtaa pieniä puroja, noroja ja ojia Melkkaanojan ja Koivusillanojan pääuomiin, jotka voivat olla saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Saukko on luontodirektiivin liitteen IVa laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Oikeudenkäyntimaksu tulee korvata valittajille, koska valitusperusteena on päätöksen lainvastaisuus.

Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry ja Hollolan ympäristöyhdistys ry ovat täydentäneet valitustaan hallinto-oikeudelle 18.3.2021 saapuneella kirjelmällä, jossa on muun ohella todettu, että yhdessä Nostavan logistiikka-alueen kanssa jätteenkäsittelyalue katkaisee maakunnallisesti merkittävän viheryhteyden. Koivusillanojan ja jätteenkäsittelyalueen väliin jäävä noin sadan metrin levyinen kaistale ei ole riittävän leveä esimerkiksi joenvarren puissa ruokaileville liito-oraville. Jätteenkäsittelyalueen toimintojen ja Koivusillanojan yli rakennettavien tieyhteyksien merkittäviä heikentäviä vaikutuksia maakunnallisesti merkittävään ekologiseen yhteyteen ei ole riittävästi selvitetty eikä sen katkeamista todennäköisesti ole mahdollista estää. Myöskään jätteenkäsittelyalueen ja Nostavan logistiikka-alueen hulevesien yhteisvaikutuksia taimenelle ei ole riittävästi selvitetty.

3. Paula Mäki-Oppaan ja Raimo Mäki-Oppaan valitus

Päijät-Hämeen liiton maakuntavaltuuston päätös on kumottava.

Kaavaehdotukseen valitun vaihtoehdon VE1 Kehätie ympäristövaikutusten arviointi (YVA) on puutteellinen. Arviointiselostuksessa ei ole tutkittu kierrätyspuiston rakentamisesta, toiminnasta sekä sen, Nostavan logistiikka-keskuksen ja 8.12.2020 avatun valtatie 12 Lahden eteläisen kehätien rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia luonnolle ja asutukselle. Nostavan logistiikka-alue on katsottu kierrätyspuiston/jätteenkäsittelyalueen sijoituspaikan arvioinnissa ja valinnassa VE1 Kehätien valintaa puoltavaksi tekijäksi. Kehätien avautumisen myötä melu-, pöly- ja päästötilanne esimerkiksi Hollolan eteläisten asuinalueiden ja Nostavan/Tikkakallion kohdalla muuttui merkittävästi. Nostavan logistiikka-alueella ei ole vielä rakennettu. Jätteenkäsittelyalueen itäreuna on Koivusillanojan tuntumassa. Nostavan logistiikka-alue puolestaan sijoittuu jätteenkäsittelyalueen itäpuolelle niin, että logistiikka-alueen asemakaavan länsireuna rajoittuu Koivusillanojokeen. Teiden ja siltojen rakentaminen muun muassa Koivusillanojan yli rasittaa Koivusillanojan

vesistöä ja ympäröivää luontoa. Lahden seudun kierrätyspuiston YVA-selostuksen mukaan vedet hankealueelta laskettaisiin Koivusillanjokeen. Koivusillanjoki laskee edelleen Vähäjokeen, jossa esiintyy luontainen taimenkanta. Myös Koivusillanjokeen hankealueen alapuolella laskevassa Autjoessa esiintyy taimenia. Autjoen taimenkanta on geneettisissä tutkimuksissa todettu alkuperäiseksi. Pohjois-Savon ELY-keskuksen lausunnon mukaan ympäristövaikutuksia kalastoon ja pohjaeläimiin ei ole selvitetty riittävästi. Taimenpopulaation säilyminen elinkelpoisena näyttää epätodennäköiseltä, mikäli jätteenkäsittelyalue perustetaan alueelle. Nostavan logistiikka-alueen YVA-selostuksen mukaan kahdesta altaasta vedet on tarkoitus johtaa Koivusillanjokeen ja lopuista junaradan alitse Vähäjokeen. Lisäksi Koivusillanjoen todetaan olevan maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu luontokohde ja hankkeen aiheuttamat muutokset pintavesiolo-suhteissa heikentävät joen luonnontilaa ja voivat näkyä muutoksina joen tulvatasanteen kostean lehdon kasvillisuudessa. Sen kosteaa lehtoa olevan tulvatasanteen kasvillisuudessa esiintyvät muun muassa mukulaleinikki, keltavuokko sekä alueellisesti uhanalainen korpisorsimo, joka on Suomen erityisvastuulaji. Myös jätteenkäsittelyalueen pohjoisreunan välittömässä läheisyydessä sijaitsevan Melkkaanojan varressa kasvaa korpisorsimoa.

Koivusillanjoki on pienvesi ja luontotyyppiltään savimaiden puro. Savimaiden purot ovat Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaan Etelä-Suomessa ja koko Suomessa äärimmäisen uhanalaisia. Vuonna 2011 uudistettu vesilaki korostaa pienvesien suojelun tarvetta. Sekä luonnontilaisten että luonnontilaisen kaltaisten pienvesiluontotyyppien tilan heikentäminen on kiellettyä. Pienvesien herkän luonteen vuoksi pienetkin muutokset lähiympäristössä voivat heikentää niiden tilaa. Pienvedet ovat tärkeitä luonnon monimuotoisuudelle, ja niissä elää runsaasti uhanalaista lajistoa. Mikäli joku yhteys pienvesien ekosysteemeissä muuttuu, se vaikuttaa koko laajemman ekosysteemin toimintaan ja lajien elinympäristöihin. Esimerkiksi puroon yhteydessä olevien lähteiden tuhoutuminen, rantametsän hakkuu tai ulkoisen kuormituksen lisääntyminen muuttaa olosuhteita hyvin merkittävästi. Vuonna 2018 päivitetyn Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin mukaan pienvesiluontotyyppin tila on heikentynyt verrattuna vuonna 2008 valmistuneeseen arviointiin.

Luontoselvityksessä hankealueelta rajattiin kaksi huomionarvoista luontokohdetta, jotka ovat metsälain tarkoittamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Melkkaanoja hankealueen koillisreunalla on luonnontilaisen kaltainen puro. Se edustaa koko maassa silmälläpidettävää ja Etelä-Suomessa uhanalaisuudeltaan vaarantunutta (VU) luontotyyppiä havumetsävyöhykkeen latvapurot. Tältä osin viitattiin lisäksi edellä pienvesistä lausuttuun. Hankealueen itäosassa on huomionarvoisena luontokohteena rajattu luonnontilaisen kaltainen lehtokorpi. Puusto alueella on eri ikäistä ja monilajista. Lehtokorvet ovat luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaan koko maassa vaarantuneita (VU) ja Etelä-Suomessa erittäin uhanalaisia (EN). Koivusillanjoki on ainoa potentiaalinen pohjois-eteläsuuntainen ekologinen käytävä Hollolan strategisessa yleiskaavassa 2020 Soramäen eritasoliittymän ja Nostavan eritasoliittymän välillä. Lahden eteläisen kehätien, jätteenkäsittelyalueen ja Nostavan logistiikka-alueen vuoksi Koivusillanjoki ja sen

ympäristön mahdollisuus toimia ekologisena käytävänä vaarantuu. Koivusillanjoen puustoinen puronvarsi voi toimia pohjois-etelä-suuntaisena yhteytenä liito-oravalle, jota esiintyy hankealueen itä- ja koillispuolella. Liito-orava ja saukko ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) nisäkäslajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja koskee luonnonsuojelulain 49 §:n mukainen hävittämis- ja heikentämiskielto. Kierrätyspuiston YVA:aa varten ei ole tehty saukkoselvitystä, eikä saukkoa ole asianmukaisesti huomioitu. YVA-selostuksen mukaan koivusillanjoen varsi soveltuu luontotyyppinsä perusteella saukon lisääntymis- tai levähdyspaikaksi ja Melkkaanojan varteen saattaa sijoittua saukon lisääntymis- ja/tai levähdyspaikka.

Maakuntavaltuuston päätös on EU:n vesipuitedirektiivin tavoitteiden vastainen. Kehätien (VE1) maastoon laskettavien laimeiden vesien ja hulevesien vastaanottava vesistö on Koivusillanjoki. Koivusillanjoesta vedet laskevat edelleen Vähäjokeen, jonka ekologinen tila on tyydyttävä. Vähäjoki on kartalla VE1:n itäpuolella, valuma-alueen itäreunan tuntumassa virtaava joki. Kierrätyspuiston rakentaminen vaatii mittavaa kallion louhintaa ja muuta maanmuokkausta. Kierrätyspuiston rakentamisen aikaiset vesistövaikutukset liittyvät lähinnä maa-aineksen poiston, siirron ja mahdollisten louhintojen aiheuttamaan lisääntyneeseen kiintoaineskuormitukseen. Rakentaminen luonnollisesti myös muuttaa täysin paikallisia vesiolosuhteita ja eliöiden elinympäristöä. Rakentamisen aikana kiintoainesta kulkeutuu pintavesien mukana vesistöön. Kiintoaineskuormitus virtavesissä voi muun ohella peittää kalojen lisääntymiselle tärkeitä alueita samoin kuin muiden vesieliöiden elinalueita ja ravintokasveja. Pohjalle liettynyt kiintoaine haittaa kalojen mätimunien kehitystä, vähentää kalojen ruokailu- ja kutuhabitaattien määrää sekä vaikuttaa kaloille tarjolla olevan ravinnon määrään ja laatuun. Kiintoainehiukkaset saattavat vaurioittaa kalojen kiduksia ja ihon limapeitettä aiheuttaen pitkään jatkuessaan kalakuolemia. Kierrätyspuiston toiminnoissa syntyvissä lievästi likaisissa vesissä esiintyy betonin ja mahdollisen tuhkan myötä muun muassa sulfaattia.

Jätteenkäsittelyalueen sijaintipaikkavaihtoehtojen valinnassa ei ole noudatettu paikkatietoanalyysin mukaisia pintavesille ja maisema-alueille asetettuja etäisyyskriteerejä. Koivusillanjoki ja Melkkaanoja sijaitsevat alle 500 metrin etäisyydellä jätteenkäsittelyalueesta. Maakunnallisesti arvokas Vesalan-Korpikylän kulttuurimaisema-alue sijaitsee noin 800 metrin etäisyydellä suunnittelualueesta. Jätteenkäsittelyalue sijoittuu keskelle luonnon ydinaluetta. YVA-selostuksen mukaan valittu sijoitusvaihtoehto on haitallisin neljästä tutkitusta vaihtoehdosta viheralueiden ydinalueiden, toiseksi haitallisin toiminnallisen kytkeytyneisyyden kannalta ja haitallisin, kun kaikkien ekosysteemipalveluiden tarjontaa on tutkittu kokonaisuutena. Taajama-asutuksen sijaitessa kohtalaisella etäisyydellä alueella on myös virkistysellistä arvoa. Kaava aiheuttaa virkistysalueiden supistumista ja virkistyksen mielekkyyden vähenemistä. Kierrätyspuisto sijoittuu myös Hollolan kuntakeskuksen, Salpakankaan, läheisyyteen. Salpakankaalla on noin 13 000 asukasta. YVA-selostuksen taulukoiden ja kartan tiedot koskien asutusta yhden ja kolmen kilometrin säteellä hankealueesta ovat vanhentuneita. Salpakankaan eteläosissa on rakennettu ja rakennetaan paraikaakin lisää pientaloja. Jo kaavoitettuja mutta vielä rakentamattomia

asuinalueita heti eteläisen kehätien pohjoispuolella ovat Perhoslehto 3 ja Hirvimäki. Hollolan strategisessa yleiskaavassa 2020 on merkitty lisää asutusta kehätien pohjoispuolelle.

Lausunnot ja selitykset

Päijät-Hämeen liiton maakuntahallitus on antanut lausunnon, jossa on vaadittu valitusten sekä Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry:n ja Hollolan ympäristöyhdistys ry:n oikeudenkäyntikuluvuatuksen hylkäämistä perusteettomina.

Uusitalo on toimittanut lisäselvitystä ja antanut selityksen, jossa hän on muun muassa vaatinut oikeudenkäyntimaksun korvaamista, koska valitusperusteena on Päijät-Hämeen maakuntavaltuuston lainvastainen päätös. Paikkatietoanalyysissä olisi tullut käyttää alueesta maakuntakaavan mukaista paikannimeä Aikkala Okeroisen sijaan. Okeroinen ja kehätie nimien käyttämisellä kaavoissa ja median uutisoinneissa on vaikeutettu hollolalaisten osallistumista vuorovaikutusmenettelyihin. Kolmen kilometrin sisällä paikkatietoanalyysin mukaisesta Okeroisen kohteesta asuu arviolta 12 000 asukasta Salpakankaalla ja Lahden puolella. Kierrätyspuisto sijaitsee monimuotoisen luonnon alueella liian lähellä asetusta. Päijät-Hämeen liiton aluesuunnittelujohtaja Niina Ahlfors on valmistellut vastineiden antamista vaihemaakuntakaavaehdotuksiin sekä valmistellut valitusten johdosta hallinto-oikeudelle annettavaa lausuntoa mahdollisesti hallintolain 27 §:n ja 28 §:n tarkoittamalla tavalla esteellisenä, sillä asian ratkaisusta voisi olla vahinkoa hänelle itselleen. Ahlfors on tarkastanut Hollolan strategisen yleiskaavan 2017 ehdotusvaiheen ja jos hän myöntäisi, että yleiskaavaan on tehty maankäyttö- ja rakennuslain vastainen varaus, siitä voisi olla vahinkoa hänelle itselleen.

Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry ja Hollolan ympäristöyhdistys ry ovat antaneet selitykset. Jätteenkäsittelyalueen raja olisi sadan metrin etäisyydellä Melkkaanojasta (purosta), jolloin huomattava osa suojavyöhykkeestä olisi jätteenkäsittelyalueen reunavaikutuksen ja valo- ja meluvaikutusten alaisena. Nämä vaikutukset tulisivat olennaisesti heikentämään ekologisen yhteyden toimivuutta. YVA:n selvityksissä vaihtoehdon VE 1 kohdalla on kuvattu ratkaisemattomia ongelmia, jotka eivät ratkea yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Koivusillanjoen luonnontilaisuus on jo lähes palautunut ja se on luonnontilaisen kaltainen puro.

Paula Mäki-Opas ja Raimo Mäki-Opas ovat antaneet selityksen ja täydennyksen. Kujalan jätekeskuksen alueen kehittämistä ei ole tutkittu kierrätyspuiston sijoitusvaihtoehtona, vaikka alue sijoittuu alue- ja yhdyskuntarakenteeseen hyvien liikenneyhteyksien varrelle ja on kaupungin omistuksessa. Vaihtoehto olisi valittua luontoystävällisempi. Koivusillanjoki on luonnontilaisen kaltainen puro. Jätteenkäsittelyalueen rakentamiseen ja toimintaan liittyy myös onnettomuusriskejä, joihin on mahdotonta ennalta täysin varautua ja joiden seuraukset esimerkiksi Koivusillanjoelle tai Melkkaanojalle voivat olla tuhoisat. Jätteenkäsittelyalueen sijaintipaikkojen valinnassa ei ole noudatettu paikkatietoanalyysin mukaista 1 000 metrin etäisyysvaatimusta asutukseen. Suunniteltu kierrätyspuisto sijaitsee alle 600

metrin päässä Vanhatalonrinteen eteläosan rakennuksista ja Perhoslehto 3:n tiekiepistä ja noin 800 metrin päässä tiestä Perhoslehto 1, jotka kuuluvat kaikki kuntakeskukseen. Kierrätyspuiston alueelle on suunniteltu rakennettavaksi maankaatopaikka, pysyvän ja tavanomaisen jätteen kaatopaikka sekä vaarallisen jätteen kaatopaikka. Vaarallisten jätteiden loppusijoitus vaarantaisi muun muassa Koivusillanjoen ja sen eliöstön, uhanalaisen taimenen ja edelleen Ympäristöhallinnon pintavesien ekologisen tilan seurannassa mukana olevan Vähäjoen tilan.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus hylkää maakuntahallituksen lausuntoa koskevan Uusitalon oikeudenkäyntiväitteen.

Hallinto-oikeus ei tutki Uusitalon valitusta siltä osin kuin se koskee Hollolan strategisen yleiskaavan 2017 lainmukaisuutta eikä Uusitalon esittämiä hallintokantelun luonteisia vaatimuksia.

Hallinto-oikeus ei tutki Uusitalon selityksessään esittämiä uusia asutuksen läheisyyttä ja sijaintia monimuotoisen luonnon alueella sekä Ahlforsin esteellisyyttä koskevia valitusperusteita eikä Mäki-Oppaiden selityksessään esittämiä Kujalan jätekeskuksen kehittämistä ja jätteenkäsittelyalueen onnettomuusriskejä koskevia valitusperusteita.

Hallinto-oikeus hylkää valitukset ja Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry:n ja Hollolan ympäristöyhdistys ry:n sekä Uusitalon oikeudenkäyntikuluvaatimukset.

Perustelut

Kunnanhallituksen lausuntoa koskeva oikeudenkäyntiväite

Päijät-Hämeen liiton maakuntahallituksen hallinto-oikeudelle antamassa lausunnossa on kyse hallinto-oikeuden oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 42 §:n nojalla hankkimasta lausunnosta. Hallinto-oikeus voi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 79 §:n mukaan valitusviranomaisena arvioida sille annetun lausunnon merkitystä itsenäisesti olematta sidottu lausunnossa esitettyihin näkökohtiin. Uuden lausunnon hankkiminen asiassa ei ole tarpeen Uusitalon selityksessään esittämien esteellisyysväitteiden johdosta.

Tutkimatta jättäminen

Hollolan strategista yleiskaavaa koskevat valitusperusteet ja hallintokantelu

Tässä asiassa on kysymys Päijät-Hämeen jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan lainmukaisuuden arvioinnista. Hallinto-oikeus ei voi tutkia lainvoimaisen Hollolan strategisen yleiskaavan lainmukaisuutta koskevia valitusperusteita. Uusitalon moitteissa maakuntaliiton, Hollolan kunnan, ELY-keskuksen ja niiden viranhaltijoiden toimintaan ja asioiden

valmisteluun ei ole kysymys muutoksenhausta valituksenalaiseen päätökseen vaan viranomaisten toimintaan kohdistuvasta hallintokantelusta. Hallinto-oikeudella ei ole toimivaltaa tutkia hallintokanteluita.

Selityksissä esitetyt valitusperusteet

Maankäyttö- ja rakennuslain 188 §:n 1 momentin mukaan kaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin kuntalaissa säädetään.

Kuntalain 135 §:n 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä.

Uusitalo on selityksessään esittänyt uusia valitusperusteita koskien asutuksen läheisyyttä ja sijaintia monimuotoisen luonnon alueella sekä Ahlforsin esteellisyyttä. Mäki-Oppaat ovat selityksessään esittäneet uusia valitusperusteita koskien Kujalan jätekeskuksen kehittämistä ja jätteenkäsittelyalueen onnettomuusriskejä. Koska Uusitalon ja Mäki-Oppaiden selityksissään esittämät valitusperusteet on esitetty vasta valitusajan päättymisen jälkeen, valitus on näillä perusteilla tehtynä jätettävä tutkimatta.

Vuorovaikutus kaavoituksessa (Uusitalon valitus)

Päijät-Hämeen maakuntavaltuusto päätti 18.6.2018 käynnistää kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen (Lahden seudun Kierrätyspuisto) vaihemaakuntakaavan laatimisen. Ramboll Finland Oy on laatinut 22.8.2016 päivätyn selvityksen seudullisen kierrätyspuiston mahdollisista sijaintipaikoista, joka on liitetty kaava-asiakirjoihin kaavan taustaselvitykseksi. Uusitalon valituksen mukaan hollolalaisilla ei ole ollut tasavertaisia mahdollisuuksia muissa kunnissa asuvien kanssa vaikuttaa mainitun selvityksen lopputulokseen.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa ja -asetuksessa säädetään kaavoituksen vireilletulosta ilmoittamisesta, tilaisuuden varaamisesta osallisille kaavan valmisteluaineistosta lausumisesta sekä kaavaehdotuksen asettamisesta nähtävillä ja oikeudesta muistutuksen tekemiseen. Maankäyttö- ja rakennuslaki ja -asetus eivät edellytä osallisten kuulemista kaavan selvityksiä laadittaessa. Kaavan hyväksymistä koskeva päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä sen vuoksi, että eri kunnissa ilmestyvissä sanomalehdissä on uutisoitu kierrätyspuistohankkeesta eri tavoin. Kaava-asiakirjoista ilmenee, että vaihemaakuntakaavan vireilletulosta on ilmoitettu ja kaavasta tiedotettu sekä osallisille varattu tilaisuus mielipiteen esittämiseen kaavaluonnoksesta ja muistutuksen esittämiseen kaavaehdotuksesta maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Uusitalo on jättänyt mielipiteen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS), nähtävillä olleista luonnosvaihtoehdoista sekä kaavaehdotuksesta. Maakuntahallitus on 8.4.2019 päättänyt hyväksyä vastineet vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Maankäyttö- ja rakennuslaki ja -asetus eivät edellytä vastineen antamista osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta esitettyihin mielipiteisiin, eikä kaavapäätöstä voida kumota sillä perusteella, ettei

Uusitalon mielipiteeseen ole kaikilta osin annettu vastinetta. Alueesta eri yhteyksissä käytetyt erilaiset nimet eivät tee vuorovaikutusmenettelyä lainvastaiseksi.

Edellä lausutuilla perusteilla vuorovaikutus kaavoituksessa on toteutunut maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla. Kaavapäätös ei ole lainvastainen sen vuoksi, ettei Uusitalon tai muiden osallisten esittämät mielipiteet ja muistutukset ole johtaneet heidän toivomiinsa muutoksiin kaavan sisällössä. Päätös ei ole syntynyt Uusitalon esittämällä perusteilla virheellisessä järjestyksessä.

Kaavan sisällöllinen lainmukaisuus

Sovellettavat oikeusohjeet ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n 1 momentin mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Pykälän 2 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Maankäyttö- ja rakennuslain 25 §:n 4 momentin mukaan maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n 2 momentin mukaan maakuntakaava voidaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain. Laadittaessa maakuntakaava osa-alueittain tulee kaavan valmistelua ohjaamaan asettaa maakunnan liiton toimielin, jossa on asianomaisten kuntien ehdottamia jäseniä.

Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN;
- 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön;
- 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN.

Pykälän 5 momentin mukaan edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Liito-orava ja saukko ovat luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteessä IV(a) mainittuja eläinlajeja.

Valtioneuvosto on 14.12.2017 tekemällään päätöksellä hyväksynyt valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön liittyvinä tavoitteina on todettu muun ohella, että ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja. Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävän suuri etäisyys tai riskit hallitaan muulla tavoin.

Kaava-aluetta ja kaavaa koskeva selvitys

Vaihemaakuntakaavalla on osoitettu Hollolaan kehätien eteläpuolelle noin 12 kilometrin päähän Lahden keskustasta lounaaseen jätteenkäsittelyalue kierrätyspuiston toimintaa varten (EJK1). Merkinnällä osoitetaan jätteiden vastaanottoon ja käsittelyyn varatut alueet, kuten kaatopaikat ja jätteiden esikäsittelylaitokset. Aluetta koskevat seuraavat suunnittelumääräykset: ”Alue on varattu seudulliselle kierrätyspuistolle. Alueella ei saa käsitellä tai varastoida biojätteitä. Alueella sallitaan metsäteollisuuden puuperäisten jätteiden ja sivutuotteiden käsittely ja varastointi. Alueelle voidaan osoittaa jäteraaka-aineen uusiokäyttöön, hyödyntämiseen ja jalostamiseen liittyvää yritys- ja teollisuustoimintaa. Jätteenkäsittelyalueelle on jätettävä riittävä suoja-alue ympäristöhaittojen vähentämiseksi. Alueen yksityiskohtaisessa suunnittelussa ja rakentamisessa tulee ehkäistä merkittävät ympäristöhäiriöt riittävin suoja-aluein ja keskitetyin teknisin ratkaisuin. Melu- ja pölyvaikutusten osalta vaikutusarvioita ja lievennystoimia tulee täsmentää yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Pohjavesiolosuhteet tulee kartoittaa ja arvioida vaikutukset pohjavesiin. Vesienhallinnan suunnittelussa tulee huomioida purkuvesistön pintavesien ekologiseen ja kemialliseen tilaan sekä taimenten elinolosuhteisiin kohdistuvien heikentävien vaikutusten ehkäiseminen ja lieventäminen. Lievennystoimet tulee huomioida sekä rakentamisen että toiminnan aikana. Hulevesien hallinnan suunnittelussa tulee huomioida myös sään ääri-ilmiöt. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata Koivusillanjoen varteen sijoittuvan ekologisen yhteyden jatkuvuus. Alueen jatkosuunnittelussa tulee huomioida toimivat ja turvalliset liikenneyhteydet sekä alueen saavutettavuus kestävien liikkumismuotojen näkökulmasta. Alueelle tai sen läheisyyteen ei tule osoittaa asumista tai muuta alueelle soveltumatonta toimintaa. Rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava ympäristöön tavalla, joka ottaa mahdollisimman hyvin huomioon alueen maisemalliset ominaispiirteet ja läheisyydessä sijaitsevat

muinaisjäännökset.” EJK1-alueen itäpuolelle on osoitettu vaihtoehtoinen tai ohjeellinen yhdystie tai katu yt(o)1, jota koskee seuraava suunnittelumääräys: ”Ohjeellisen tieyhteyden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida ekologisen yhteyden säilyminen ja luonnon monimuotoisuusarvot Koivusillanjoen varressa (saukkojen ja muun eläimistön kulkuyhteydet jokivarressa). Koivusillanjokeen kohdistuvan kiintoainekuormituksen vähentämiseksi vesistövaikutusten lieventämiseen tulee kiinnittää etenkin rakentamisvaiheessa erityistä huomiota.”

Kaavaselostuksen mukaan kiertotaloutta palvelevalla vaihemaakuntakaavalla ratkaistaan seudullisesti merkittävän jätteenkäsittelyalueen eli kierrätyspuiston sijoittuminen Lahden seudulla. Kierrätyspuistossa jätteitä käsitellään nykyaikaisin menetelmin ja jätteitä pyritään ohjaamaan käsittelyjen jälkeen jatkojalostukseen ja hyötykäyttöön. Kaikkea materiaalia ei osata vielä hyödyntää. Nämä hyödyntämiskelvottomat materiaalit loppusijoitetaan rajatulle alueelle mahdollisten käsittelyjen jälkeen. Kujala tulee säilymään yhdyskuntajätteen käsittelypaikkana, sillä tässä kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavan laadinnassa ei etsitä Kujalan jätteenkäsittelyalueen korvaavaa aluetta. Uusi jätteenkäsittelyalue palvelee elinkeinoelämän tarpeita ja kiertotalouden ympärille kehittyvää liiketoimintaa, jossa samalle alueelle sijoittuvat yritykset hyötyvät toistensa osaamisesta. Sijaintipaikkavaihtoehtojen tarkastelussa ovat olleet vuonna 2017 kolme vaihtoehtoista aluetta Orimattilasta ja yksi Hollolasta. Maakuntakaavassa ratkaistaan sijaintipaikan lisäksi muun muassa alueen rajausta ja tieyhteydet. Kiertotaloutta palvelevan vaihemaakuntakaavan laatimisen kanssa rinnakkain on toteutettu hankkeen ympäristövaikutusten arviointi- eli YVA-menettely, jossa on arvioitu neljän vaihtoehtoisen alueen lisäksi myös vaihtoehto, ettei aluetta toteuteta.

Lainvoimaisessa Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 nyt kyseessä oleva EJK1-alue sijoittuu maaseutumaiselle alueelle ja osin kehittämisen kohdealueelle (kk3 Nostava – Vt12 eteläpuoli) sekä osin luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealueelle (llk2). Merkinnällä llk osoitetaan alueet, joita voidaan kehittää luonnonvarojen, kuten energiapuun, maanainesten ja kierrätysmateriaalien, kuljetuksiin, lajitteluun, varastointiin, kierrätykseen ja jalostukseen liittyvää toimintaa varten. Merkintä on kehittämisperiaatemerkinä. Aluetta koskevan suunnittelumääräyksen mukaan alueen suunnittelussa erityistä huomiota tulee kiinnittää liikenteen toimivuuteen ja toteuttamisjärjestykseen. Luonnonvaralogistiikan alueiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon vaikutukset asutukselle ja muille häiriöille alttiille toiminnoille. EJK1-alueen itäpuolelle sijoittuu viheryhteystarvemerkinä (vy7, Viheryhteys Salpakangas - Aikkala). Kaavamerkinnän kuvauksen mukaan kysymyksessä on ekologisen verkoston kannalta tärkeä viheryhteystarve Lahden eteläisen kehätien puolelta toiselle. Kaavamääräyksen mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava siitä, että merkinnällä osoitettu yhteys säilyy tai toteutuu tavalla, joka turvaa virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä lajiston liikkumismahdollisuudet.

Kaavaselostuksen mukaan lainvoimaisessa Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 olevat merkinnät eivät muutu vaihemaakuntakaavan laadinnassa. Nostava – vt 12 eteläpuolen kehittämisen kohdealueen (kk3) ja Aikkalan luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealueen (llk2) kaavamääräykset jäävät jätteenkäsittelyalueelle voimaan. Maakuntakaavassa osoitetut alueiden käyttötarkoitukset ja niiden suunnittelumääräykset tukevat hyvin Kehätien alueen osoittamista kiertotaloutta palvelevaksi jätteenkäsittelyn alueeksi.

Päijät-Hämeen liiton maakuntahallituksen valitusten johdosta antamassa lausunnossa on todettu, että Hirvimäen asemakaava-alueelta on yli kilometrin etäisyys jätteenkäsittelyalueelle. Nostavalle suunniteltuja asuin- ja pientaloalueita ei ole osoitettu voimassa olevissa kaavoissa.

Selvitykset

Lahden seudun kierrätyspuistohanketta on arvioitu ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisesti ja siitä on laadittu 13.12.2019 päivätty ympäristövaikutusten arviointiselostus (YVA-selostus). Arvioitavina vaihtoehtoina oli VEO: Hanketta ei toteuteta, VE1: Hanke toteutetaan Hollolan Kehätien alueella (alueen pinta-ala on noin 152 hehtaaria), VE2: Hanke toteutetaan Orimattilan Marjasuon alueella, VE3: Hanke toteutetaan Orimattilan Matomäen alueella sekä VE4: Hanke toteutetaan Orimattilan Loukkaanmäen alueella. Kullekin YVA:ssa tarkasteltavalle sijaintipaikka-vaihtoehdolle on tehty perustasoinen luontoselvitys, jossa selvitetiin kasvillisuus ja luontotyypit, pesimälinnusto, liito-orava, viitasammakko, muut huomionarvoiset eläimet sekä ekologiset yhteydet. Lisäksi osana YVA-menettelyä on laadittu meluselvitys, ilmanpäästö- ja hajuselvitykset, arkeologiset inventoinnit ja sosiaalisia vaikutuksia on arvioitu muun muassa asukaskyselyllä. Geologi on kaikille aluevaihtoehdoille tekemänsä maastokäynnin perusteella tehnyt raportin, joka sisältää valokuvia ja karttaan merkityt sijainnit sekä lyhyen kuvauksen tarkastelluista kohteista, joita olivat muun muassa norot, ojat, lähteet, hakkuuaukeat ja kallioalueet. Lisäksi on selvitetty hankealueiden hulevesien hallintaa. Osana YVA-selostusta on arvioitu muun ohella vaihtoehtojen vaikutuksia pintavesiin, niiden maisemallisia vaikutuksia sekä vaikutuksia kulttuuriympäristöihin. Lisäksi selostuksen liitteenä on havainnekuvia lähi- ja kaukomaisemakuvasta.

YVA-selostuksessa kohdassa luonnonympäristövaikutukset todetaan, että hankealueella VE1 tai sen vaikutusalueella ei sijaitse luonnonsuojelualueita tai Natura-alueita. Hankevaihtoehdolla ei ole luonnonsuojelualueisiin kohdistuvia vaikutuksia. Hankealue sijoittuu maakunnan tasolla arvioituna luonnon ydinalueelle, joka toimii jo itsessään ekologisena yhteytenä. Hankealueen itäpuolella virtaava Koivusillanjoki erottuu huomionarvoisena ekologisena yhteytenä maakunnan tasolla ja Koivusillanjokeen laskeva Melkkaanoja ainakin paikallisesti. Koivusillanjoki on savimaiden puro. Suomen luontotyyppien uhanalaisuusluokituksen mukaan savimaiden purot ovat Etelä-Suomessa äärimmäisen uhanalaisia. Rakentamisen myötä alueen nykyinen kasvillisuus sekä eläimistö häviävät. Melu aiheuttaa häiriöitä myös

ympäröivien alueiden linnustolle ja eläimistölle. Hankkeella on kielteisiä vaikutuksia ekologisiin yhteyksiin ja se lisää metsien pirstoutumista.

YVA-selostuksessa on todettu vaihtoehdon VE1 Kehätie osalta pintavesiolosuhteista ja keskeisistä hankkeesta aiheutuvista vaikutuksista, että vedet hankealueelta laskettaisiin Koivusillanjokeen. Koivusillanjoki laskee edelleen Vähäjokeen, jossa esiintyy luontainen taimenkanta. Myös Koivusillanjokeen hankealueen alapuolella laskevassa Autjoessa esiintyy taimenia. Autjoen taimenkanta on geneettisissä tutkimuksissa todettu alkuperäiseksi. Rakentamisen aikaisia vesistövaikutuksia aiheutuu maa-aineksen poistosta, siirrosta ja louhinnasta. Vaikutuksia kohdistuu hankealueella oleviin pieniin luonnontilaisen kaltaisiin noroihin, joten on varauduttava vesilain mukaisen poikkeusluvan hakemiseen. Jätteenkäsittelyalueen toiminnan aikana yhteisvaikutus Hollolan suljetun kaatopaikka-alueen kanssa lisää haitallisten aineiden kuormitusta alapuoliseen vesistöön vaikuttaen muun muassa taimeniin ja pohjaeläimiin haitallisesti. Kiintoainekuormitus sekä mahdollisesti lisääntynyt hapenkulutus ja ravinnekuormitus voivat vaikuttaa haitallisesti taimenkantaan. Toiminta voi estää vesien- ja merenhoidon tavoitteiden saavuttamista.

YVA-selostuksessa on todettu Kehätie-vaihtoehdon ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvien vaikutusten osalta, että kolmen kilometrin säteellä hankealueesta on 7 261 asukasta, 1 426 vakituista asuinrakennusta. Näihin sisältyy Hollolan taajaman eteläosan asutus sekä kuntakeskus (Salpakangas). Alueen itä-, etelä- ja länsipuolelle sijoittuva asutus on harvaa ja keskittynyt viljeltyjen peltojen ympärille Koivusillanjoen molemmiin puolin Tikkakallion, Vähäjoen, Simolan Palon ja Nurmijoen alueille. Hieman etäämmällä sijaitsevat Okeroisen, Nostavan, Vähäjoen, Hakosillan, Hankaan ja Utulan kyläalueet. Hankealueen pohjoispuolinen alue on metsää, minkä jälkeen pohjoisessa sijaitsee Hollolan taajama. Hankealueen lähiympäristössä ei ole loma-asutusta. Hankealueilla ei ole olevaa tai suunniteltua virkistyskäyttöä aluevarausten tai reittilinjausten muodossa. Asukaskyselyyn vastanneista noin 40 % on käyttänyt hankealuetta 1 (Kehätien alue) virkistykseen tai ulkoiluun. Kehätie-vaihtoehdon pohjoispuolella on Hollolan keskustaajama eli runsaasti asutusta, minkä vuoksi vastustus tätä vaihtoehtoa kohtaan nousee esille asukaskyselyssä. Virkistyskäytössä olevat alueet supistuvat ja virkistyksen mielekkyys voi vähentyä. Alueen tarpeellisuudesta on käyty kovaa keskustelua, mutta esimerkiksi nykyisen Kujalan alueen kehittäminen ei tässä laajuudessa ole mahdollista. Jätehuoltotoiminnot ovat välttämättömyyspalveluja, jotka tulee tarjota seudulla jossain muodossa. Mikäli keskitettyä aluetta ei saada toteutettua, toiminnot joudutaan sijoittamaan eri puolille hajautetusti. Näin ollen jätteenkäsittelytoimintaa ja kierrätystoimintaa sijoittuu alueille, joihin sitä ei ole alun perin suunniteltu. Myös haitat ja esim. liikenne hajautuu useammalle alueelle.

Hämeen ELY-keskus on antanut 29.4.2020 päivätyn lausunnon koskien yhteysviranomaisen perusteltua päätelmää ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Lausunnon mukaan hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arviointiselostuksen laatimiseen. Ympäristövaikutusten arviointiselostus täyttää YVA-lain 19 §:ssä

ja YVA-asetuksen 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset. Arvioinneista on kuulemisen ja yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä noussut esille eräitä puutteita ja epävarmuustekijöitä, jotka on otettava jatkotyössä huomioon. Nämä ovat kuitenkin luonteeltaan sellaisia, että ne voidaan korjata hankkeen jatkosuunnittelun ja tulevien lupa- ja hyväksymismenettelyjen yhteydessä tehtävillä tarkentavilla lisäselvityksillä. Lausunnossa todetaan muun ohella VE1-vaihtoehdon osalta, että maakuntakaavoituksessa tulee varmistaa ekologisen yhteyden jatkuvuus Koivusillanjoen ympäristössä. Kuntakaavoituksessa tulee turvata riittävän laajan viheryhteyden ja elinvoimaisen elinympäristön säilyminen. Koivusillanjoen länsipuolelle on tarpeen hankkeen jatkosuunnittelussa muodostaa arviointiselostuksessa esitettyä laajempi suojavyöhyke ekologisen yhteyden toimivuuden säilyttämiseksi ja puron luontoarvojen huomioon ottamiseksi. Saukon esiintymistä hankealueen vaikutusalueella tulee selvittää ja hankkeen vaikutukset lajiin arvioida kuntakaavoituksen yhteydessä. Mikäli vaihtoehto VE1 tai VE2 valitaan, vaikutuksia taimenkantaan on arvioitava jatkosuunnittelussa laajemmin ja kattavammin. Tarvittavat haittojen ehkäisemis- ja lieventämiskeinot edellyttävät yksityiskohtaisempaa hankesuunnittelua. Maakuntakaavaan on syytä liittää suunnittelumääräys, joissa veloitetaan ottamaan huomioon erityisesti pienvesien laadullisen tilan ja taimenkannan säilyminen. Konkreettisemmin vesien hallinnan suunnittelu ja vaikutusten arviointi tulee tehdä viimeistään alueen yksityiskohtaisemman kuntakaavoituksen yhteydessä. Kiintoainepäästöjen riittävästä teknisestä puhdistustehosta tulee varmistua alueiden asemakaavoituksessa sekä rakentamisvaiheen ja varsinaisen toiminnan eri lupamenettelyissä.

Lahden seudun kierrätyspuiston luontoselvityksessä (Sweco Ympäristö Oy, 29.11.2019) on selvitetty luonnonsuojelulain 29 §:n suojellut luontotyypit, metsälain 10 §:n tarkoittamat erityisen arvokkaat elinympäristöt, vesilain 2. luvun 11 §:n arvokkaat pienvedet, uhanalaiset luontotyypit ja lajit, pinta- ja pohjavesistä riippuvaiset uhanalaiset tai muuten huomionarvoiset luontotyypit ja lajit, lintudirektiivin liitteen I linnut sekä uhanalaiset ja muut huomionarvoiset linnut ja luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeista liito-orava sekä viitasammakko. Kultakin hankealueelta on tehty keväällä 2019 myös metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitys (Saikko, 2019), joka on raportoitu erikseen. Luontoselvityksessä on todettu vaihtoehdon VE1 osalta muun muassa, että hankealue ulottuu kaakkoisosassaan lähes Koivusillanjoen puronotkon pohjalle. Hankealueella on notkelmissa ojia ja noroja sekä alueen reunoilla myös puroja. Pääosa noroista ja puroista ei ole luonnontilaisia, sillä osa uomista on suoristettuja ja uomien ympäristö on monin paikoin hakattua. Alueella on notkelmissa myös joitakin pienialaisia soita, jotka ovat pääosin ojitettuja. Hankealueella ei ole vanhoja metsiä. Koivusillanjoki on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi luontokohteeksi. Kyseessä on luonnontilaisen kaltainen puro. Luontoselvityksen maastokäynneillä ei havaittu luonnonsuojelulain 29 §:n eikä vesilain 2. luvun 11 §:n tarkoittamia luontotyyppiejä. Hankealueella tavattiin kaksi metsälain 10 §:n tarkoittamaa erityisen tärkeää elinympäristöä, jotka ovat luonnontilaisen kaltainen puro (Melkkaanoja) ja luonnontilaisen kaltainen lehtokorpi. Kohteet määritettiin paikallisesti arvokkaiksi kohteiksi luontotyyppinsä perusteella. Kehätien

hankealueen itäpuolella hankealueen rajan tuntumassa Koivusillanjoen varressa havaittiin myös lähdekohteita, jotka eivät kuitenkaan ole vesi- tai metsälain tarkoittamia luonnontilaisia tai luonnontilaisen kaltaisia lähteitä. Hankealueen kaakkoispuolella noin 90 metriä hankealueen rajasta on havaittu vuonna 2004 Nostavan alueen liito-oravaselvityksen (Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy, 2004) yhteydessä liito-oravan jätöksiä useiden vanhojen haapojen juurella. Vuoden 2019 liito-oravaselvityksessä paikalla ei havaittu liito-oravan jätöksiä, eikä se muuttuneen luontotyyppinsä takia sovellu enää liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikaksi. Kierrätyspuistohankkeen sijaintipaikkaselvityksen (Sito Oy, 2017) kohdekorttien mukaan alueella ja sen läheisyydessä on purolaaksoja, joilta on havaintoja saukosta, ja lisäksi ne ovat mahdollisia purotaimenkohteita. Sijaintipaikkaselvityksessä tarkasteltu VE1 Kehätien aluerajaus oli kuitenkin huomattavasti suurempi kuin YVA-menettelyssä tarkasteltava hankealue. Kehätien hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevista puroista ja noroista saukon lisääntymis- ja levähdyspaikaksi riittävän isoja arvioidaan olevan vain välittömästi hankealueen itäpuolella sijaitseva Koivusillanjoki ja hankealueen koillisosassa lyhyen matkaa hankealueen puolella kulkeva Melkkaanoja. Melkkaanoja ulottuu noin 35–40 metriä hankealueen sisäpuolelle. Hankesuunnittelussa tulisi huomioida mahdollisuus, että Melkkaanojan varteen saattaa sijoittua saukon lisääntymis- ja/tai levähdyspaikka. Koivusillanjoen varsi soveltuu luontotyyppinsä perusteella saukon lisääntymis- tai levähdyspaikaksi. Hankealueen sisälle sijoittuvista puroista taimenelle riittävän suuri on korkeintaan Melkkaanoja hankealueen koillisreunalla. Kuitenkin hankealueen koillispuolella noin 400 metriä Koivusillanjoen ja Melkkaanojan haarasta on putouspaikka, joka estänee taimenen nousun puroon, vähintäänkin vähäisen virtaaman aikana.

Päijät-Hämeen liiton maakuntahallituksen valitusten johdosta antamassa lausunnossa on todettu, että jätteenkäsittelyalueen pohjoisreunan rajausta on YVA-vaiheen jälkeen muutettu siten, ettei jätteenkäsittelyalue ulotu Melkkaanojaan asti. Lisäksi vaihemaakuntakaavassa on huomioitu Koivusillanjoki ja sen lähiympäristö muuttamalla kaavaluonnosvaiheen jälkeen jätteenkäsittelyalueen itäreunan rajausta.

Melumallinnuksessa (Sweco Ympäristö Oy, 8.11.2019) tehdastoimintojen ja liikenteen aiheuttamia äänitasoja on arvioitu ympäristömelun laskentaohjelmalla CadnaA 2019, joka sisältää tie- ja raideliikennemelun sekä teollisuusmelun pohjoismaiset laskentamallit. Melun leviämistä on tarkasteltu rakennusvaiheesta, toiminta-ajalta ja lopputilanteen osalta. Lisäksi on tarkasteltu tilannetta, jossa rakentamisvaihe ja toiminta-aika ovat yhtäaikaaisesti käynnissä. Melumallinnuksen tulokset-kohdassa on todettu, että rakennusvaiheessa meluavat toiminnot siirtyvät rakentamisen edetessä hankealueella. Mallinnus on tehty yhdelle tilanteelle. Tilanne on pyritty valitsemaan niin, että se kuvaisi hyvin melun leviämistä alueella. On kuitenkin mahdollista, että jonkin asuinrakennuksen kohdalla melutasot ovat korkeammat kuin mallinnetussa tilanteessa. Sen takia on tärkeää, että rakentamisen aikana louhinnasta ja murskauksesta tehdään tarkemmat melumallinnukset, kun louhintatasot ja -suunnat sekä esimerkiksi murskemassojen sijoittelu on selvillä. Tulosten mukaan Kehätie-vaihtoehdossa

melu leviää laajalle alueelle rakentamisen aikana. Mallinnetussa tilanteessa päiväajan ohjearvo, vaikka huomioitaisiin 5 dB sanktio impulssimaisuudesta ja kapeakaistaisuudesta, ei ylity lähimmän asutuksen kohdalla. On kuitenkin mahdollista, että toisessa paikassa tapahtuva louhinta ja murskaus aiheuttaisi melun ohjearvon ylityksen. Toiminnan aikana päiväajan melun ohjearvo (55 dB) ei ylity lähimmän asutuksen kohdalla ja jää hyvin lähelle hankealuetta. Aamulla klo 6–7 voi liikenteestä aiheutua yhden asuinrakennuksen kohdalla melua, joka ylittää yöajan ohjearvon 50 dB. Toiminnan lopputilanteessa, kun loppusijoituskasat on rakennettu lopulliseen kokoonsa, melu leviää hyvin samalla tavalla kuin toiminnan aikana. Jossain tilanteessa hankealueella voi olla rakentamistoimintoja ja kierrätyskeskuksen toiminnoista aiheutuvaa melua. Mallinnetussa tilanteessa olemassa olevat maastonmuodot estävät melun leviämistä tehokkaasti eivätkä melutasot kasva lähimmän asutuksen kohdalla. Liikennereitillä, melualueella olevan kiinteistön kohdalla melutasot hieman kasvavat. Rakentamisen ja toiminnan aikainen melu aiheuttaa muutoksia vain päiväajan melutasoihin, sillä rakentamista ei ole yöaikaan. Yhteisvaikutuksia on tarkasteltu toiminnanaikaista melua yhdessä Kehätien uuden tielinjauksen kanssa. Uuden Kehätien tielinjauksen, hankealueen ja liikennöintireitin varrella ei ole merkittävää määrää asuinrakennuksia. Käytännössä Kehätien tielinjauksen ja hankealueen väliin jäävällä asumattomalla alueella melutaso ylittää 55 dB.

Ilmanpäästö- ja hajuselvityksen (Sweco Ympäristö Oy, 8.11.2019) haju- ja ilmapäästömallinnus perustuu AERMOD View –ohjelmistolla tehtyyn ilmapäästön matemaattiseen mallinnukseen (versio 9.8.0). Mallinnuksen vaihtoehtoa VE1 Kehätie koskevien tulosten mukaan hengitettävien hiukkasten (PM10) vuorokausiohjearvo (70 µg/m³) ylittyy hankealueen ulkopuolella, mutta ei lähimmän asutuksen kohdalla. Vuorokausiraja-arvo (50 µg/m³) ylittyy vielä hankealueen välittömässä läheisyydessä ja vuosiraja-arvo (40 µg/m³) ei ylity hankealueen ulkopuolella. Pienhiukkasten (PM2,5) vuosiraja-arvo (25 µg/m³) ylittyy välittömästi vain päästölähteen läheisyydessä. Vaikka pienhiukkasia leviää laajemmalla alueella, jäävät niiden pitoisuudet hyvin pieneksi. Hajuhaitan määritelmänä on käytetty hajutuntien 2-prosentin rajaa, joka jää hankealueelle tai sen välittömään läheisyyteen. Tämän perusteella arvioidaan, ettei kierrätyspuiston toiminnasta aiheutu hajuhaittaa lähialueen asutukselle tai muihin häiriintyviin kohteisiin. Toiminnasta voi aiheutua hetkellistä hajun leviämistä epäsuotuisissa sääolosuhteissa laajalle alueelle. Nämä tilanteet eivät käytetyn kolmen vuoden sääaineiston perusteella toistu usein.

Jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaavaa varten laadittiin myös kierrätyspuiston sijaintipaikkavaihtoehtojen toteutettavuutta vertaileva selvitys (Ramboll 6.5.2020), jolla aluevaihtoehtoja vertailtiin logistiikan, toteutettavuuden, sisäisen toiminnallisuuden ja liiketoiminnan edellytyksien kannalta. Kaavaselostuksessa on arvioitu Kehätien kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen vaikutuksia alueidenkäyttöön, liikenteeseen, yhdyskuntahuoltoon, maa- ja kallioperään sekä luonnonvarojen hyödyntämiseen, pohjavesiin, pintavesiin ja kalastoon, luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön, ilmastoon, ilmanlaatuun, talouteen, virkistyskäyttöön,

asukkaisiin, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä melu- ja värinävaikutuksia. Kaavaselostuksessa on todettu muun ohella, että vaihemaakuntakaava yhdistää kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen logistiikka- ja työpaikka-alueisiin ja luo edellytyksiä monipuolisen kiertotaloutta tukevan alueen muodostumiselle. Kiertotaloutta palvelevan jätteenkäsittelyalueen sijainti yhdyskuntarakenteen yhteydessä mahdollistaa olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntämisen. Pelastustoimella on alueelle hyvä saavutettavuus. Vaihemaakuntakaavalla ei ole vaikutuksia virkistysalueiden seudulliseen riittävyteen, yleisiin ulkoilureitteihin tai rakenteisiin eikä maakunnallisiin virkistyskohteisiin.

Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 Aikkalan llk2-merkintä (Uusitalon valitus)

Päijät-Hämeen jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava on laadittu vaiheittain maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n 2 momentin mukaisesti. Vaihemaakuntakaava on koskenut seudullisen jätteenkäsittelyalueen sijoittumista, joten kaavakartalle ei ole tarvinnut merkitä lainvoimaisen Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 mukaisia aluevarauksia, jotka jäävät voimaan vaihemaakuntakaavan rinnalle. Kaava ei ole lainvastainen sen vuoksi, ettei kaavakartalle ole merkitty Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 llk2-merkintää.

Selvitysten riittävyys (kaikki valitukset)

Vaihemaakuntakaavan selvitysaineistona on käytetty muun ohella hanketta koskevaa ympäristövaikutusten arviointiselostusta, jota yhteysviranomaisena toiminut Hämeen ELY-keskus on pitänyt riittävänä, sekä YVA-menettelyyn liittyviä selvityksiä. Hallinto-oikeus ei maakuntakaavaa koskevan valituksen yhteydessä ratkaise YVA-menettelyn oikeellisuutta ja riittävyttä, vaan sen, onko maakuntakaava perustunut riittäviin selvityksiin. Kaavaselostuksella ei ole suoranaisia oikeudellisia vaikutuksia eikä yksin selostuksessa mahdollisesti olevat puutteet voi olla muutoksenhaun kohteena.

Hollolan kehätien eteläpuolisen sijaintivaihtoehdon valinta ei ole perustunut yksinomaan kaavan taustaselvityksenä olevaan 22.8.2016 päivättyyn Rambollin sijaintipaikkaselvitykseen eikä sijaintipaikkaselvityksen yhteydessä toteutettuihin asukaskyselyihin ja muuhun asukkaiden kuulemiseen. Vaihemaakuntakaavan luonnosvaiheessa ja YVA-menettelyssä on ollut esillä useampia sijaintivaihtoehtoja kierrätyspuistolle. Kaavaa laadittaessa on selvitetty riittävästi eri sijoituspaikkavaihtoehtoja ja niiden ympäristövaikutuksia. Selvityksiä ei ole pidettävä puutteellisina sen vuoksi, ettei Kehätien kohdetta ole kutsuttu selvityksissä Aikkalaksi.

Kyseessä on yleispiirteisen suunnittelutason maakuntakaava, eikä jätteenkäsittelyalueen kierrätyspuiston toimintaa varten (EJk1) osoittaminen maakuntakaavassa sinällään oikeuta merkintään liittyvän toiminnan harjoittamiseen. Alueelle tulevan toiminnan laatu ja toimintojen tarkempi sijoittuminen ratkaistaan erillisissä lupamenettelyissä, joissa tarkemmin

selvitetään ja otetaan huomioon ympäristölle aiheutuvat haitat ja esimerkiksi alueelta kertyvien hulevesien käsittely. Vaihemaakuntakaavan selvitysaineistoon sisältyvät muun ohella melu- ja ilmanpäästö- ja hajuselvitys ja kaavaselostuksessa on arvioitu jätteenkäsittelyalueen vaikutuksia virkistyskäyttöön, asukkaisiin, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Selvitykset ovat riittävät ihmisten elinympäristöön kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi. Selvityksiä ei ole pidettävä riittämättöminä siitä syystä, että alueen asukasmäärissä on mahdollisesti tapahtunut muutoksia.

Asiassa on selvitetty muun ohella hankkeen kalastovaikutuksia, alueen ekologisia yhteyksiä sekä saukon ja liito-oravan mahdollista esiintymistä alueella. Vaihemaakuntakaavan suunnittelumääräykset edellyttävät jätteenkäsittelyalueen vesienhallinnan suunnittelussa taimenten elinolosuhteisiin kohdistuvien heikentävien vaikutusten ehkäisemistä ja lieventämistä sekä ohjeellisen tieyhteyden toteuttamisessa erityisen huomion kiinnittämistä vesistövaikutusten lieventämiseen. Tähän nähden vaikutukset kalastoon ja pohjaeläimiin on selvitetty riittävästi. Suunnittelumääräykset edellyttävät lisäksi muun muassa Koivusillanjoen varteen sijoittuvan ekologisen yhteyden jatkuvuuden turvaamista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Myös ohjeellisen tieyhteyden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee huomioida ekologisen yhteyden säilyminen ja luonnon monimuotoisuusarvot Koivusillanjoen varressa sisältäen saukkojen ja muun eläimistön kulkuyhteydet jokivarressa. Saukon lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämis- ja heikentämiskielto seuraa suoraan luonnonsuojelulaista ja luontodirektiivistä, ja saukkojen esiintyminen alueella voidaan selvittää yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Jätteenkäsittelyalueen ja ohjeellisen tieyhteyden tarkempi yhteensovittaminen Koivusillanjoen varren ekologisen yhteyden kanssa voidaan selvittää yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Myös hankkeen tarkempi yhteensovittaminen lähialueen muiden toimintojen kanssa on voitu jättää myöhemmin tarkemmin arvioitavaksi.

Edellä esitetty huomioon ottaen tehtyjen selvitysten perusteella on arvioitavissa, täyttääkö hyväksytty maakuntakaava maankäyttö- ja rakennuslain kaavalle asettamat sisältövaatimukset. Maakuntakaava perustuu siten riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Muut valitusperusteet

Vaihemaakuntakaavalla osoitettu jätteenkäsittelyalue sijoittuu valtatie 12 linjauksen eli niin sanotun Kehätien läheisyyteen ja on liikenteellisesti hyvin saavutettavissa. Ilmanpäästö- ja hajuselvityksen perusteella hengitettävistä hiukkaista, pienhiukkasista ja hajusta ei aiheudu lähialueen asutukselle merkittävää haittaa. Meluselvityksen perusteella hankkeesta aiheutuu ohjearvot ylittävää meluhaittaa yhden asuinrakennuksen osalta. Kaavan suunnittelumääräykset edellyttävät riittävän suoja-alueen jättämistä ja teknisiä ratkaisuja ympäristöhaittojen vähentämiseksi sekä melu- ja pölyvaikutusten vaikutusarviointien ja lievennystoimien täsmentämistä yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Näin ollen yksityiskohtaisemman kaavoituksen ja

lupamenettelyiden yhteydessä on mahdollista varmistaa riittävät suojaetäisyydet suhteessa asutukseen. Edellä mainituin perustein vaihemaakuntakaava täyttää tarkoituksenmukaista alue- ja yhdyskuntarakennetta koskevan sisältövaatimuksen. Kaavaa laadittaessa myös terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön liittyvät valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettu riittävällä tavalla huomioon. Kaava luo myös riittävät edellytykset onnettomuustilanteisiin varautumiseksi.

Jätteenkäsittelyalue kattaa vain pienen osan lainvoimaisessa maakunta-kaavassa osoitetusta yhtenäisestä maaseutumaisesta alueesta ja on lisäksi osoitettu osittain maakuntakaavan mukaiselle luonnonvaralogistiikan kehittämisen kohdealueelle. Alueella ei sijaitse varsinaisia virkistysalueita eikä -reittejä. Kun lisäksi otetaan huomioon, että vaihemaakuntakaavan suunnittelumääräys edellyttää Koivusillanjoen varteen sijoittuvan ekologisen yhteyden jatkuvuuden turvaamista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kaava ei ole virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyttä koskevan sisältövaatimuksen vastainen.

Valituksen kohteena olevalla alueella on todettu luontoarvoja. Luontoselvityksen mukaan kaavan vaikutusalueella sijaitsee noroja, puroja ja soita, joista suurin osa ei ole kuitenkaan luonnontilaisia. Luonnontilaisen kaltaiset purot Melkkaanoja ja Koivusillanjoki sijaitsevat jätteenkäsittelyalueen ulkopuolella sen läheisyydessä. Kaavan suunnittelumääräykset edellyttävät pohjavesiolosuhteiden kartoittamista ja purkuvesistön pintavesien ekologiseen ja kemialliseen tilaan sekä taimenten elinolosuhteisiin kohdistuvien heikentävien vaikutusten ehkäisemistä ja lieventämistä vesienhallinnan suunnittelussa. Kaavaan sisältyvät lisäksi edellä mainitut suoja-alueita ja melu- ja pölyvaikutusten lievennystoimia koskevat suunnittelumääräykset. Lisäksi tieyhteyden rakentamisen osalta on annettu Koivusillanjokeen kohdistuvan kiintoainekuormituksen vähentämistä koskeva suunnittelumääräys. Kaavamääräyksiin on riittävällä tavalla rajoitettu Koivusillanjoen, Melkkaanojan sekä Vähäjoen ja Autjoen ekologiseen tilaan sekä taimeniin kohdistuvia heikentäviä vaikutuksia. EJK1-alueelle sijoitettavat toiminnot edellyttävät mahdollisesti ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisia lupia. Näiden lupamenettelyjen yhteydessä arvioidaan, ovatko toiminnot kyseisten lakien mukaan toteutettavissa ja määrätään lisäksi yksityiskohtaisemmin tarvittavista ehdoista ja toimenpiteistä muun muassa ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ottaen huomioon EJK1-alueen koko, kaavan vaikutusalueella sijaitsevien vesistöjen ja pienvesien suojelu voidaan ottaa huomioon yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä. Jätteenkäsittelyalueen itäreunalle sijoittuva metsälain mukainen kohde, luonnontilaisen kaltainen lehtokorpi, on pienialainen ja senkin suojelu voidaan ottaa huomioon yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä. Myös liitoravan ja saukon mahdollinen esiintyminen voidaan ottaa tarkemmin huomioon jatkosuunnittelussa. Kun otetaan lisäksi huomioon Koivusillanjoen varteen sijoittuvan ekologisen yhteyden jatkuvuuden turvaamista koskeva kaavamääräys, kaava täyttää riittävällä tavalla luonnonarvojen vaalimista koskevan sisältövaatimuksen. Asiaa ei ole syytä arvioida toisin yksinomaan siitä syystä, että EJK1-alue sijoittuu luonnon ydinalueelle.

Myös hankkeen vaikutuksia vesienhoidon ympäristötavoitteiden toteutumiseen arvioidaan yksityiskohtaisemmin mahdollista hanketta koskevissa lupamenettelyissä. Valituksenalainen päätös ei ole lainvastainen vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain säännöksiin tai Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (vesipuidedirektiivi) 2000/60/EY liittyvillä valitusperusteilla. Valituksessa viitattu korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu 14.2.2018 taltionumero 608 koskee ympäristölupavalituksia eikä ole siten verrannollinen maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan asiaan.

Mäki-Oppaiden valituksessa mainituilla paikkatietoanalyyseissä käytetyillä etäisyyskriteereillä pintavesiin, maisema-alueisiin ja asutukseen ei ole sitovia oikeusvaikutuksia kaavoitukseen, eikä kaava ole lainvastainen sillä perusteella, ettei paikkatietoanalyysin mukaisia etäisyyskriteerejä ole kaikilta osin noudatettu.

Hallinto-oikeus voi tutkia valituksesta ainoastaan kaavan lainmukaisuutta koskevat valitusperusteet. Maakuntavaltuuston hyväksymää lainmukaista kaavaa ei voida kumota sillä perusteella, että valittajien näkemyksen mukaan jätteenkäsittelyalue olisi tullut sijoittaa toisaalle. Valtuuston päätös ei ole valituksissa mainituilla perusteilla lainvastainen eikä sitä ole syytä kumota.

Oikeudenkäyntikulut

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen Uusitalolle eikä Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry:lle ja Hollolan ympäristöyhdistys ry:lle tule korvausta oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 135 §, 138 § ja 140 § 3 mom
Maankäyttö- ja rakennuslaki 28 § 1 mom, 29 §, 30 §, 62 § 1 mom, 63 § 1 mom ja 3 mom sekä 65 §
Maankäyttö- ja rakennusasetus 1 §, 12 § ja 30 §
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 § 2 mom ja 95 §

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu julkipanon jälkeen päätöksen ensimmäiseltä sivulta ilmenevänä antopäivänä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla kunnallisvalituksin korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (julkipanon jälkeen).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Maria Kuusinen

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Virpi Juujärvi ja Maria Kuusinen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Olavi Uusitalo Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry / Ina Rosberg Hollolan ympäristöyhdistys ry / Matti Laurila Paula Mäki-Opas Hallintolain 56 §:n 2 momentin säännös huomioon ottaen Paula Mäki-Oppaan on ilmoitettava tiedoksisaannista Raimo Mäki-Oppaalle. Jos hän tämän laiminlyö, hän on mainitun lain 68 §:n mukaan velvollinen korvaamaan laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.
Jäljennös	Päijät-Hämeen liiton maakuntahallitus Hämeen elinkeino-, liikenne- ympäristökeskus
Tiedoksi	Ympäristöministeriö Hollolan kunnanhallitus
Oikeudenkäyntimaksu	Olavi Uusitalo; 260 euroa, laskutetaan myöhemmin Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri ry ja Hollolan ympäristöyhdistys ry; 260 euroa, laskutetaan myöhemmin Paula Mäki-Opas ja Raimo Mäki-Opas; 260 euroa, laskutetaan myöhemmin
mak	

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA
Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA
Puhelinnumero: 029 56 42210
Faksi: 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi
Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä**, sitä päivää lukuunottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>